

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti feladatok

4.1 Politikai eszmék

4.2 Az ipari forradalom első hulláma

2025-OKTÓBER-MAGYAR-KÖZÉP-4.2

A feladat az első ipari forradalommal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A liverpooli és manchesteri vasútvonal [...] a liverpooli Crown Street állomástól a manchesteri Water Street állomásig tart, ami harmincegy mérföldet jelent. Elsődleges célja az volt, hogy jobb összeköttetést biztosítson a fontos kereskedelmi város, Liverpool és a nagy manchesteri gyárnegyed, valamint [...] Warrington és Newton-le-Willows városok között. [...] Korábban a postakocsikkal történő utazás csaknem egy teljes napot vett igénybe, míg a vasúton alig több mint egy óra alatt megtehető. A mozdonyok zaja és füstje panaszok tárgyát képezte azok körében, akik a vasút- vonalak közelében éltek, de ezeket a kellemetlenségeket nagyrészt figyelmen kívül hagyták a gyors közlekedés és a kereskedelmi fellendülés által biztosított hatalmas előnyök miatt. (*Francis Whishaw mérnök leírása, 1842*)

a) A vasútépítés mely előnyei jelennek meg a forrás szövegében? Karikázza be a két helyes állítás sorszámát!

1. A vasút fellendítette az áruszállítást.
2. A vasútépítés hatására a lakosság a falvakból a városokba áramlott.
3. A vasút csökkentette a menetidőt.
4. A vasútépítés fellendítette a nehézipart.
5. A vasút hozzájárult a népességgrobbanáshoz.

b) Fogalmazza meg saját szavaival, hogy a vasút mely hátrányára utal a szöveg!

.....

c) Fogalmazza meg, mi volt Liverpool kikötőjének jelentősége a manchesteri textilipar szempontjából!

.....

4 pont	
--------	--

2025-MÁJUS-MAGYAR-KÖZÉP-4.2

A feladat az első ipari forradalomhoz kapcsolódik.

Milyen tényezők segítették elő az angol ipar fejlődését Szemere Bertalan szerint? Karikázza be a forrás alapján a **négy** helyes válasz sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

„Erkölcsi [értsd: jogi] és physicali [értsd: földrajzi] több kedvező körülmények emelték a brit ipart jelen magas fokára. Amazok [az erkölcsi körülmények] közé tartozik a) a birtok bátorsága [értsd: biztonsága] és szabadon forgása [értsd: adása-vétele], amaz, mert munkásságban senki nem fejt ki sem lelki, sem testi erejét, ha nem bizonyos, hogy jutalmát is ő fogja aratni; [...] b) az egyedáruság [kizárólagos kereskedelmi jog] nemléte s a kormánynak iparvállalatokba nemavatkozása, – a kormány vigyázzon csak a rendre s csöndre, a polgárok magok tudják legjobban, mi nekik leghasznosabb; [...] c) a közértelmesség terjesztése a népben, könyvek, lapok. [...] A physicali kedvező körülmények közé tartozik a) hogy több nemű nyersanyagokkal nagy mennyiségben bír, milyen a gyapjú, vas, cin, ón, réz, bőr, kender, és mi hiányzik, azt a tengeren könnyen s olcsón összeszerezheti; b) hogy kimeríthetetlen kőszénbányái vannak.” (Szemere Bertalan útinaplója, 1837)

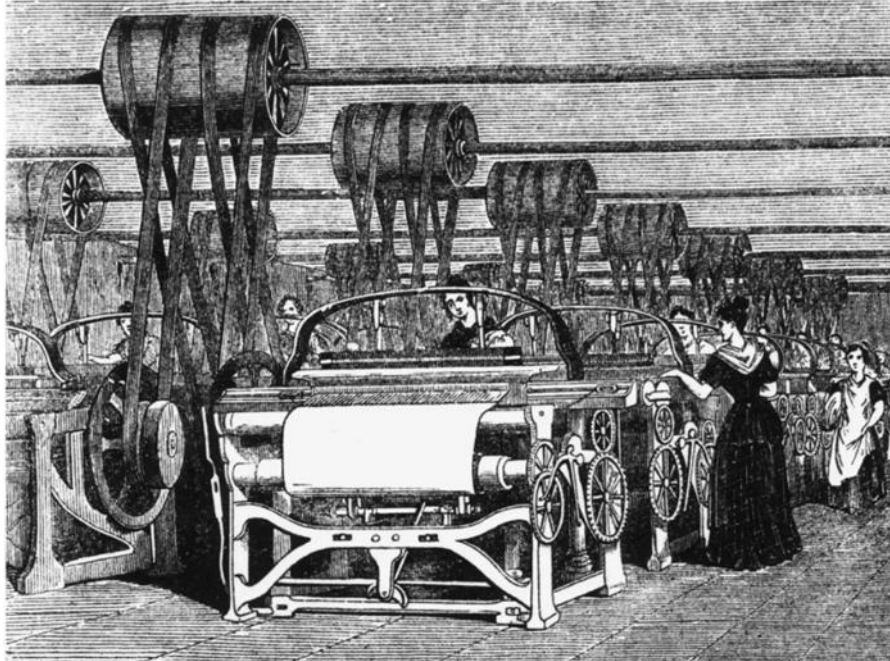
1. egyéni érdekeltség
2. polgári tulajdon
3. alkotmányos monarchia
4. konzervativizmus
5. szabad verseny
6. győztes háborúk
7. olcsó energiaforrás
8. találmányok
9. vasút

4 pont	
--------	--

2024-MÁJUS-MAGYAR-KÖZÉP-4.2

A feladat az első ipari forradalomhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Szövőgépek a 19. század elején

a) Nevezze meg a forrás által ábrázolt üzemformát!

b) Mely tényezők járultak hozzá a korszak Angliájában annak az iparágak a fejlődéséhez, amelyek egyik üzemét ábrázolja a kép? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. Nagy mennyiségben állt rendelkezésre alapanyag, amely részben a gyarmatokról érkezett.
2. Egyáltalán nem igényelt tőkét, ezért sokan tudtak vállalkozást indítani.
3. Nem szennyezte a környezetet, ezért nem korlátozták jogszabályokkal.
4. A növekvő kereslet újításokra ösztönözte a vállalkozókat.
5. A futószalagnak köszönhetően hatékonyabbá tudták tenni a termelést.

c) Nevezze meg azt az erőgépet, amelyik meghajtotta a képen látható szövőgépeket!

.....

4 pont	
--------	--

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

4.6. A szocializmus

4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések

2024-OKTÓBER-MAGYAR-KÖZÉP-4.7

A feladat a polgári állam jellemzőivel kapcsolatos.

Rendelje a következő forrásokat a táblázatban szereplő állítások közül ahhoz, amelyet közvetlenül alátámasztanak! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kétszer is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

A) „Az Egyesült Államok polgárainak szavazati jogát sem az Egyesült Államok, sem annak egyik állama nem vonhatja meg vagy korlátozhatja fajra, színre vagy korábbi szolgálásra való hivatkozással.” (*Az Amerikai Egyesült Államok alkotmányának kiegészítése, 1870*)

B) „A Német Birodalom területén házasságot jogszerűen csak anyakönyvvezető előtt lehet kötni.” (*Német törvény, 1875*)

C) „A vármegyék és a törvényhatósági joggal bíró városok élén a főispán áll, kit a belügyminiszter előterjesztésére a király nevez ki és ment fel. A főispán a végrehajtó hatalom képviselője. [...] A főispán a nem engedelmeskedő tisztviselőket s közegeket vizsgálat alá vonhatja, hivataluktól fölfüggesztheti vagy elmozdíthatja.” (*Magyar törvény, 1886*)

Állítás	A forrás betűjele
a) Az állam az egyházaktól átvett feladatokkal is növelte szerepét.	
b) Az állam lépéseket tett az állampolgárok jogegyenlőségének megteremtése érdekében.	
c) Az állam törekedett a népfelség elvének minél szélesebb körű érvényesítésére.	
d) Az állam a kormány szerepét növelte a helyi önkormányzatokkal szemben.	

4 pont